

در همایش نقد طرح ملی تبدیل اراضی شیبدار به باغات در برنامه ششم توسعه تاکید شد؛

لزوم هم اندیشی ملی برای طرح تبدیل اراضی شیبدار به باغات

در همایش نقد طرح ملی تبدیل اراضی شیبدار به باغات در برنامه ششم توسعه بر لزوم توقف این طرح تا ترتیب یک هم اندیشی ملی با دعوت از خبرگان حوزه آب کشور تاکید شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی اصفهان در این همایش که با حضور اساتید دانشگاه، مسوولین دستگاه های دولتی و خصوصی و صاحبانظران حوزه آب و خاک کشور برگزار شد، **حمیدرضا قلمکاری**، رییس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق بازرگانی اصفهان با بیان اینکه بحران فراگیر کمبود آب که برخی از کارشناسان از آن به عنوان ورشکستگی آبی یاد می کنند، کشور را فرا گرفته است، گفت: این بحران همراه با شرایط فاجعه بار زیست محیطی، دشت و آبخوان های کشور را فرا گرفته و پیامدهای آن علاوه بر نابودی کمی و کیفی آبخوان ها و کاستن از آبدهی رودخانه ها و منابع آب سطحی فرونشست سراسری دشت ها را در پی دارد که به زلزله خاموش تعبیر می شود. وی اثرات مخرب فرونشست زمین بر مراکز مسکونی، تاریخی و فرهنگی را جبران ناپذیر دانست و گفت: متأسفانه این بحران از دیدگان پنهان بوده و ابعاد فاجعه بار آن چنان که شایسته است احساس نمی شود. قلمکاری در ادامه کنش گری کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی اصفهان به عنوان بازوی مشورتی قوای سه گانه برای یک سند بالادستی مبنی بر نقد طرح ملی تبدیل اراضی شیبدار به باغات را با بهره گیری از نظرات علمی اساتید و دانشمندان آب و خاک کشور برگ زینی در کارنامه اتاق بازرگانی اصفهان دانست. رییس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست با اشاره به سخنان رییس سازمان حفاظت محیط زیست کشور مبنی بر اینکه « در شرایطی که مطابق معیار سازمان ملل برای پایداری در توسعه حد مجاز مصرف منابع تجدید پذیر آب 40 درصد تعیین شده ، در ایران سالانه به بیش از 110 درصد از منابع تجدید پذیر دست اندازی شده است»، وخیم تر شدن وضعیت آب و شرایط زیست محیطی، عدم تاثیر بر کاهش تبخیر بارش، تایید دست اندازی بر عرصه های طبیعی و منابع ملی، بارگذاری جدید بر منابع آب خارج از محدوده اراضی شیبدار، افزایش ریسک فرسایش خاک، عدم بازدهی اقتصادی مطلوب و پایدار در دراز مدت، تضییع حقا به های افراد حقیقی و حقوقی و... را از جمله دلایل مخالفان با طرح ملی تبدیل اراضی شیبدار به باغات عنوان کرد. وی گفت: این در حالی است که موافقین این طرح اجرای کامل آنرا با جلوگیری از تبخیر آب، موجب بهبود تغذیه منابع آب زیرزمینی و تولید آب می دانند. عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی اصفهان در ادامه سخنان خود با بیان اینکه کمیته آب اتاق بازرگانی اصفهان خواستار توقف طرح به منظور بررسی همه جانبه پیامدهای آن شده اند، از دستور توقف بندهایی از این طرح به منظور ایجاد یک اجماع نظر و هم اندیشی کارشناسانه از سوی مسوولین کشور ابراز خرسندی نمود و خواستار ارج نهادن به فضای انتقاد پذیری در کشور شد. در ادامه این همایش **لطف اله ضیایی**، عضو کمیته آب کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی اصفهان نیز ضمن انتقاد از اجرای طرح بدون توجه به ظرفیت های زیست بومی، گفت: در شرایطی که در کشور مصرف آب از منابع تجدید پذیر سالانه فزونی گرفته و تداوم این روند منجر به ورشکستگی کامل آبی می شود، تنها گزینه اصولی کاهش تقاضا تا سطوح پایدار بوده و باید دید برنامه توسعه باغ در اراضی شیبدار از منظر منابع آب آیا در راستای کاهش بارگذاری ها بر منابع آب کشور هست یا خیر. وی افزود: مسلماً مصرف 1 درصد کل منابع آب تجدید پذیر کشور در 500 هزار هکتار توسعه باغ شیبدار در شرایطی که ادامه روند کنونی، کشور را به ورشکستگی آبی سوق می دهد و سیاست اصولی خودداری از بارگذاری و حذف بارگذاریهای قبلی با هدف پایداری توسعه می باشد این برنامه به دلیل بارگذاری بر منابع آب بحران زا بوده و موجب وخیم تر شدن وضعیت موجود خواهد شد. ضیایی ضمن نقد این طرح از منظرهای مختلف شامل بارگذاری بر منابع ناپایدار و شکننده آب کشور، زمینه سازی برای دست اندازی بر اراضی ملی، فرسایش خاک، کیفیت منابع آب و... از مجلس شورای اسلامی و دولت همچنین وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولی و مجری این طرح، خواستار توقف اجرا تا زمان ترتیب یک هم اندیشی ملی با دعوت از خبرگان حوزه آب شد. **محمد حسین شریعتمدار**، رییس مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران ضمن انتقاد از اینکه پس از اصلاحات ارضی دهه چهل استراتژی توسعه ملی بر اساس استفاده وسیع از منابع گذاشته شد و متأسفانه در سال های بعد این عمل به نقد کشیده نشد، یکی از نکات کلیدی بحران موجود کشور را نیز به نقد گذاشتن عملکرد گذشتگان دانست. وی در ادامه توجه به ظرفیت ها و قابلیت های بذرو نهال (DNA) را در رفع بحران آب موثر دانست و گفت: تنها یک DNA در کنار مواردی چون بازچرخانی و افزایش بهره وری آب می تواند رافع مشکلات آب کشور باشد. وی ایجاد فضای نقد به منظور تبادل افکار و رسیدن به نتیجه مطلوب را از جمله بهترین راهکار برای تصمیم گیری در مورد طرح ملی تبدیل اراضی شیبدار به باغات دانست و اظهار امیدواری نمود: با همکاری اتاق بازرگانی ایران و اصفهان و مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب با بهره گیری از صاحبانظران و دانشمندان این حوزه، نگرانی ورشکستگی آب به یک حرکت پرشتاب مثبت تبدیل شود. رییس کمیسیون آب، محیط زیست و اقتصاد سبز اتاق ایران در پایان سخنان خود بر لزوم ایجاد نهضت انتقال تکنولوژی در کشور تاکید کرد. **شکراه حاجی وند**، مدیر کل میوه های سردسیری و خشک وزارت جهاد کشاورزی نیز در این همایش با تاکید بر اینکه در صورت گنجانده شدن دانش فنی و بومی در طرح توسعه باغات دیم در اراضی شیب دار ، این طرح مفید خواهد بود، گفت: به همین منظور ما کارگروه فنی ایجاد کرده و از اساتید دانشگاه و کارشناسان خواهم شنیدیم با ارایه نظرات فنی و پیشنهادات خود ما را در این راه یاری کنند. وی با بیان اینکه نمی توان این طرح را در همه مناطق اجرا کرد، افزود: در حال حاضر اولویت ما در 9 استان شاخص از جمله استان های شمالی کشور است. مدیر کل میوه های سردسیری و خشک وزارت جهاد کشاورزی در ادامه تصریح کرد: طرح توسعه باغات در اراضی شیبدار فاقد ردیف بودجه بوده و تسهیلاتی نیز به متقاضیان پرداخت نخواهد شد. حاجی وند در پایان سخنان خود ضمن بیان اینکه جهاد کشاورزی بحث هم اندیشی ملی در خصوص طرح توسعه باغات دیم در اراضی شیب دار را دنبال خواهد کرد، از برگزاری همایش ملی توسعه باغات دیم در اراضی شیب دار در سال آینده خبر داد.

همچنین **جهانگیر عابدی**، رییس دانشکده مهندسی کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان با بیان اینکه برداشت بی رویه آب های زیرزمینی در منطقه تیران اصفهان بیش از 2 هزار خانه این منطقه را دچار ترک خوردگی ناشی از فرونشست زمین کرده است، گفت: در حالی در بسیاری از نقاط کشور با افت سطح آب زیرزمینی مواجه هستیم که، این منابع جزو منابع استراتژیک کشور محسوب می شود. وی پایین رفتن سطح آب زیرزمینی را موجب شوری منابع آب و مورد تهدید قرار گرفتن امنیت غذایی کشور دانست. رییس دانشکده مهندسی کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان افزود: در حالی که در برنامه ششم توسعه بر توقف توسعه افقی اراضی کشاورزی تاکید شده، اجرای طرح تبدیل اراضی شیب دار به باغات را منافی این دستور و موجب کاهش منابع آب زیر زمینی و تاثیر در پایین دست دانست. عابدی برخی از مفاد طرح مذکور را مغایر با ماده های 36 و 44 قانون عادلانه توزیع آب دانست و گفت: در حالیکه موافقان این طرح آنرا موجب افزایش تغذیه آب های زیرزمینی می دانند، تغذیه آب در اراضی شیب دار بسیار کم و در حد صفر می باشد. **مهدی قیصری**، عضو هیات علمی گروه مهندسی آب دانشگاه صنعتی اصفهان نیز در ادامه جلسه در خصوص اینکه آیا تامین آب اراضی شیبدار از طریق کاهش تبخیر بارش و آب سبز امکانپذیر می باشد یا خیر به ایراد سخن پرداخت. وی با تاکید بر اینکه در مناطقی از جهان کشت دیم انجام می شود که بارش ها تحت تاثیر گرم شدن آب و سقوط توده هوا و ایجاد ابر کومولوس رخ می دهد گفت: امکان وقوع این نوع بارش ها در ایران وجود ندارد. وی با اشاره به وضعیت بارندگی در رشت، گفت: نیاز آبی گیاه در این شهر به دلیل

رطوبت بالا کم بوده بنابراین مناسب کشت دیم می باشد در صورتیکه در اصفهان به دلیل واقع شدن در منطقه گرم و خشک با عدم بارندگی و پایین بودن میزان رطوبت مواجه هستیم پس گیاه در حالی نیازمند آبیاری است که آبی وجود ندارد و با فرض وجود آب نیز خاک ما از گنجایش نگهداری آب در اراضی بالادست برخوردار نیست.

عیسی ابراهیمی، رییس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه صنعتی اصفهان نیز در این همایش ضمن انتقاد از اینکه برخی از مدیران کشور دارای توهم فراوانی آب هستند، گفت: معمولا بالادست رودخانه ها محل تولید آب بوده و باید برای پایداری منابع طبیعی در این مکان ها تلاش کرد در حالیکه منبع مصرف آب پایین دست حوضه ها بوده است. وی افزود: اگر امروز برنامه های توسعه ما از پایین دست حوضه ها به بالا دست می رود این نشان از عدم مدیریت مطلوب در منابع طبیعی است. وی با تأکید بر توجه به این نکته چقدر محصولات باغی می تواند جزو محصولات استراتژیک کشور باشند، افزود: لازم است به برنامه ریزی برای توسعه تولید محصولات باغی و فراهم سازی زیرساخت ارسال این محصولات به بازارهای صادراتی نیز توجه شود. در ادامه **محسن باقری**، عضو هیات علمی موسسه تحقیقات خاک و آب کشور با بیان اینکه این موسسه حدود شش ماه بر روی طرح تبدیل اراضی شیب دار به باغات دیم تحقیق نموده است، گفت: بر اساس این تحقیق تغییر کاربری دیم به باغ موجب کم شدن حجم رواناب و کاهش مقدار رسوب و فرسایش شده در حالیکه تغییر کاربری مرتع به باغ یا دیم افزایش فرسایش را به دنبال خواهد داشت. وی در پایان سخنان خود خواستار اجرای طرح احداث باغ دیم بر روی اراضی شیب دار بر اساس مطالعات اقلیمی، گیاهشناسی و مطالعات گونه های مناسب مطالعات خاک و پایش مستمر برای مدیریت بهتر در اراضی شیب دار شد. در پایان این همایش که به همت کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق بازرگانی اصفهان برگزار گردید در قالب پنل پرسش و پاسخ به سوالات حضار پاسخ داده شد.